

Załącznik nr 1
do uchwały nr 14/2008
KRSKO z dnia 24 listopada 2008 r.

**Informacja
o działalności
Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach
za okres
od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku**

**CZĘŚĆ I
OGÓLNA INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM**

1. Podstawa i zakres działania Kolegium.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach (zw. dalej Kolegium lub SKO) jest państwową jednostką budżetową.

Podstawę prawną działania Kolegium stanowi:

- ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. z 2018 r., poz. 570)
- oraz rozporządzenia wydane w oparciu o delegację ustawową.

Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości samorządu terytorialnego, właściwymi do rozpatrywania w szczególności:

- odwołań od decyzji,
- zażaleń na postanowienia,
- żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji w trybie uregulowanym przez przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775 tj., zw. dalej – k.p.a.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r., poz. 2383 tj., zw. dalej – Op),
- w innych sprawach na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Obszar właściwości miejscowej Kolegium obejmuje, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie obszarów właściwości samorządowych kolegiów odwoławczych (Dz. U. z 2003 r., nr 198, poz. 1925), powiaty: będziński, bieruńsko-lędziński, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, tarnogórski i wodzisławski oraz miasta na prawach powiatu: Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze i Żory wraz z gminami znajdującymi się na tym obszarze.

Rozstrzygając sprawy indywidualne w składach trzyosobowych, Kolegium związane jest wyłącznie przepisami obowiązującego prawa.

2. Obsada kadrowa Kolegium.

2.1. Kolegium składa się z 63 członków: 35 etatowych i 28 pozaetatowych.

Liczba członków etatowych posiadających wykształcenie:		
wyższe prawnicze: 33	wyższe administracyjne: 2	
Liczba członków pozaetatowych posiadających wykształcenie:		
wyższe prawnicze: 22	wyższe administracyjne: 5	wyższe inne: 1

Wśród etatowych członków Kolegium:

- dwie osoby posiadają tytuł profesora zwyczajnego,
- sześć osób posiada tytuł doktora nauk prawnych,
- jedna osoba ukończyła aplikację sędziowską,
- dziesięć osób ukończyło aplikację radcowską.

Wśród członków pozaetatowych:

- jedna osoba posiada tytuł doktora nauk prawnych,
- dwanaście osób ukończyło aplikację radcowską.

W okresie sprawozdawczym w obsadzie personalnej Kolegium nastąpiły następujące zmiany:

1. Z dniem 17 października został powołany na stanowisko asesora Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach Pan Mikołaj Darnosz. W związku z powyższym został odwołany ze stanowiska etatowego członka Kolegium w Katowicach.
2. W listopadzie 2023 roku do Prezesa Kolegium wpłynęło pismo od Pani Katarzyny Cibis pozaetatowego członka kolegium z prośbą o przekształcenie jej członkostwa pozaetatowego na członkostwo etatowe. Prezes Kolegium wyraził zgodę, ponieważ w październiku odszedł do WSA Pan Mikołaj Darnosz. W związku z powyższym Prezes zwołał Zgromadzenie Ogólne Członków Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach na dzień 27 listopada 2023 roku celem zaopiniowania kandydatury Pani Katarzyny Cibis na stanowisko etatowego członka kolegium. Po tajnym głosowaniu pozytywnie opiniującym jej kandydaturę, został sporządzony wniosek wraz dokumentacją niezbędną do powołania i wysłany do Kancelarii Premiera w dniu 28 listopada 2023 roku. W dniu 8 grudnia 2023 roku Pani Katarzyna Cibis złożyła Prezesowi pismo wycofujące swoją prośbę o zmianę charakteru członkostwa z powodów osobistych. Prezes wycofał złożony wniosek dołączając rezygnację Pani Katarzyny Cibis prośbą o anulowania wniosku.

2.1. Na dzień 31 grudnia 2023 roku Kolegium liczyło 35 członków etatowych i 28 członków pozaetatowych.

2.2. Biuro Kolegium składa się z 27 etatów:

Kierownik Biura 1 etat

Główny Księgowy 1 etat

Pozostali pracownicy biura 25 etatów (w tym 2 osoby po 0,75 etatu)

Wyższe wykształcenie posiada 16 osób zatrudnionych w Biurze Kolegium.

2.3. Członkowie Kolegium w okresie sprawozdawczym publikowali prace naukowe, monografie, rozprawy, artykuły naukowe, referaty na konferencje naukowe m.in.:

- 1) Ewa Śladkowska, Uływ czasu a gwarancje przestrzegania norm procesowych w ogólnym postępowaniu administracyjnym, Roczniki Administracji i Prawa, ISSN 1644-9126, e-ISSN 2720-7552, 2023, T. 23, Nr 3, s. 155-175.,
- 2) G. Łaszczyca, Pojęcie strony w ogólnym postępowaniu administracyjnym, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2023, ISBN 978-83-8328-413-2, monografia,
- 3) G. Łaszczyca, Rozdz. 18.2–18.3, Rozdz. 1.1–1.3, 1.5 (razem z W. Piątek), System Prawa Sądownictwa Administracyjnego, Tom 1. Zagadnienia ogólne, red. G. Łaszczyca, W. Piątek, Wolters Kluwer Polska Warszawa 2023, ISBN 978-83-8328-614-3
- 4) G. Łaszczyca, Tryb (technika) działania organu kolegiálnego w postępowaniu administracyjnym, Księga Jubileuszowa Prof. Andrzeja Matana; Stosowanie Prawa Administracyjnego, red. G. Łaszczyca, Wolters Kluwer 2004 (oddane do druku),
- 5) G. Łaszczyca (współautorstwo z A. Matan), Samorządowe akty zajęcia stanowiska jako forma aktów nadzoru nad samorządem terytorialnym; Artykuł złożony do Księgi Jubileuszowej prof. W. Chróścielewskiego i P. Tarno, stron 22 (oddane do druku),
- 6) R. Sołtysik, Możliwość wydawania decyzji wz dla inwestycji polegających na budowie elektrowni fotowoltaicznej, Nieruchomości, C.H. BECK, 2023 r., Nr 6
- 7) A. Makarucha, Analiza obszaru analizy – regulacja art. 61a ust. 5a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w praktyce, Nieruchomości, C.H. BECK, 2023 r., Nr 8
- 8) A. Makarucha, Poprawne wyznaczenie obszaru analizowanego jako warunek sine qua non prawidłowej decyzji wz, Nieruchomości, C.H. BECK, 2023 r., Nr 10
- 9) D. Gregorczyk, Opodatkowanie budowli przemysłowych w budynku. Decyzja SKO w Katowicach z 20 października 2022 r. (SKO.FP/41.4/309/2022/10295), OwSS 2023, nr 4, s. 39-46.
- 10) D. Gregorczyk (i inni), System Prawa Sądownictwa Administracyjnego, Tom 1. Zagadnienia ogólne, red. G. Łaszczyca, W. Piątek, Warszawa 2023,
- 11) J. Glumińska-Pawlic, T. Gwóźdź, Local Taxes in the Jurisprudence of Local Government Bodies [w:] „TEKA Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie”, Nr 2/2023,
- 12) J. Glumińska-Pawlic, T. Gwóźdź, Dochody jednostek samorządu terytorialnego – rozwój czy koniec samorządności lokalnej? [w:] Feret Elżbieta, Majka Paweł (red.): Księga Zjazdu Katedr i Zakładów Prawa Finansowego i Podatkowego "Misja prawa finansowego – wyzwania współczesności", 2023, Rzeszów,
- 13) T. Gwóźdź, D. Kołodziej, Kontrola finansowania partii politycznych wykonywana przez Państwową Komisję Wyborczą [w:] „Studia Wyborcze”, Nr 35/2023;
- 14) W. Szafrńska [w:] *System Prawa Sądownictwa Administracyjnego, Tom 1. Zagadnienia ogólne*, red. G. Łaszczyca, W. Piątek, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2023, ISBN 978-83-8328-614-3, rozdz. 18.5, 18.7 – 18.9;
- 15) W. Szafrńska, *Oplata za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności a aktualizacja opłaty z tytułu użytkowania wieczystego (uwagi na tle art. 21 ustawy z 2018 r.)*; Przegląd Prawa Publicznego, (przyjęte do druku),
- 16) W. Szafrńska, *Kilka uwag o przywracaniu pasa drogowego do poprzedniego stanu użyteczności w przypadku posiadania stosownego zezwolenia na zajęcie*, Studia Iuridica Toruniensia, (przesłane do druku),

- 17) Jadwiga Glumińska - Pawlic, Lidia Zacharko Bezprawne posługiwanie się tytułem i stopniem naukowym, Czasopismo: Gubernaculum et Administratio, Częstochowa nr 2 (27), Półrocznik Wydziału Prawa i Ekonomii UJD, ISSN czasopisma 1730-2889,
- 18) Adrian Zacharko, Lidia Zacharko, Samorząd Terytorialny jako forma upodmiotowienia społeczności lokalnych pod red. Bogdana Dolnickiego, tytuł rozdziału Regionalna Rada Gospodarczo- Społeczna i Ochrony Środowiska jako przykład zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego we Francji, Wolter Kluwer Warszawa 2023 r., ISBN 978-83-8328-583-2,
- 19) Lidia Zacharko Społeczny wymiar gospodarki rynkowej, pod redakcją Jadwigi Glumińskiej – Pawlic i Bogusława Przywora, Tytuł rozdziału: Rola państwa w gospodarce rynkowej. Idea społecznej gospodarki rynkowej w nauce francuskiej, Beck Warszawa 2023, ISBN 978-83-8291-912,
- 20) Lidia Zacharko, Jolanta Blicharz, Odpowiedzialność samorządu terytorialnego w sferze społecznej i gospodarki przestrzennej, Tytuł rozdziału: Wpływ kapitału społecznego na działalność samorządu gminnego - kilka refleksji, pod redakcją Mirosława Steca i Katarzyny Małysa Sulińskiej, ISBN 978-83-8328-666-2
- 21) Jolanta Blicharz, Lidia Zacharko Zastosowanie sztucznej inteligencji i robotyki w usługach opiekuńczych świadczonych osobom starszym: szansa czy zagrożenie, Czasopismo: Ius et Administratio, Rzeszów 2023 nr 2 (51), półrocznik Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, ISSN czasopisma: 2300-4797,

3. Lokal i wyposażenie Kolegium.

Siedziba Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach mieści się w Katowicach w budynku przy ul. Dąbrowskiego 23. Budynek ten jest własnością Województwa Śląskiego, a SKO zajmuje II piętro budynku oraz jedno pomieszczenie piwniczne o łącznej powierzchni 1119,45 m². W osobnych pomieszczeniach, na zajmowanym przez SKO piętrze, znajdują się serwerownie, w których są zainstalowane serwery obsługujące wewnętrzną sieć komputerową, urządzenia zabezpieczające oraz zainstalowana jest centrala telefoniczna obsługująca wewnętrzną sieć telefoniczną kolegium.

Stanowiska pracy wyposażone są w sprzęt komputerowy, drukarki, oraz skanery służące do skanowania dokumentów w celu ich archiwizacji. W wydzielonych pomieszczeniach znajdują się kserokopiarki oraz niszczarki dokumentów. Pozaetatowi członkowie kolegium korzystają z pomieszczenia, w którym są urządzone stanowiska pracy wyposażone w komputery.

Sytuacja lokalowa Kolegium jest trudna. Od lat Kolegium boryka się z brakiem miejsca na archiwum akt, a obecnie brakuje już miejsca na przechowywanie papieru ksero, niezbędnych materiałów eksploatacyjnych do urządzeń biurowych czy środków czystości. Część pomieszczeń biurowych została zaadaptowana i pełni rolę archiwum.

W okresie sprawozdawczym zakupiono: serwer do programu kancelaryjnego „e-Resak”, który zastąpił wyeksploatowany i przestarzały serwer użytkowany dotychczas w Kolegium, drukarki, skanery, urządzenia sieciowe, laptopy oraz komputer stacjonarny. Ponadto zakupiono niszczarki dokumentów oraz regały na akta do archiwum.

CZEŚĆ II

1. Liczba spraw ujętych w ewidencji ogółem w roku objętym informacją 21 246

W tym spraw :

- 1.1. pozostałych w ewidencji z okresu poprzedniego¹ 1 782
(łącznie sprawy administracyjne i sprawy z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste)
1.2. wpływ w roku objętym informacją 19 464

2. Rodzaje spraw, które wpłynęły w roku objętym informacją²

- 2.1. Liczba spraw administracyjnych – ogółem 17 247

Lp.	Określenie rodzaju spraw	Liczba spraw
1.	objęte proceduralnie przepisami Ordynacji podatkowej	2 782
2.	działalność gospodarcza	15
3.	planowanie i zagospodarowanie terenu	453
4.	pomoc społeczna, świadczenia rodzinne i zaliczka alimentacyjna, oświata (stypendia, pomoc materialna itd.), dodatki mieszkaniowe, sprawy socjalne	8 745
5.	gospodarka nieruchomościami (bez opłat za wieczyste użytkowanie), przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, prawo geodezyjne i kartograficzne	383
6.	ochrona środowiska, ochrona przyrody i ochrona zwierząt, odpady i utrzymanie porządku i czystości w gminach	1 819
7.	prawo wodne	57
8.	rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe, łowiectwo	14
9.	handel, sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	26
10.	prawo o ruchu drogowym, drogi publiczne, transport drogowy	2415
11.	prawo górnicze i geologiczne	4
12.	egzekucja administracyjna	117
13.	inne, pozostałe, w tym skargi i wnioski rozpatrywane w trybie Działu VIII k.p.a.	417

- 2.2. Sprawy podlegające rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2023, poz. 259, zw. dalej jako Ppsa)³ 1 868

- 2.3. Liczba spraw z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste. 349

- 2.4. Liczba postanowień sygnalizacyjnych 0

CZĘŚĆ III
ZAŁATWIENIE SPRAW ADMINISTRACYJNYCH

1. Liczba spraw załatwionych ogółem w roku objętym informacją 19 237

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięć ⁴	Liczba spraw
1.	Akty wydane przez SKO jako organ II instancji w tym akty wydane przez SKO w trybie 127 § 3 k.p.a. oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Op	12 747 7
2.	Akty wydane przez SKO jako organ I instancji - sposób rozstrzygnięcia ⁵	1 451
3.	Postanowienia wydane przez SKO w wyniku rozpatrzenia zażaleń i ponagleń na bezczynność organu I instancji w tym uznające zażalenia i ponaglenia za uzasadnione	357 61
4.	Akty wydane przez SKO po rozpatrzeniu w trybie Ppsa w tym sprzeciwy	1 850 47
5.	Pozostałe ⁶	2 832

1.1. Informacja o sposobie załatwiania spraw przez SKO jako organ II instancji 12 747

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Decyzje/postanowienia utrzymujące w mocy zaskarżone decyzje (art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. oraz art. 233 § 1 pkt 1 OP)	4 835
2.	Decyzje/postanowienia uchylające decyzje organu I instancji i orzekające co do istoty sprawy oraz uchylające decyzje organu I instancji i umarzające postępowanie (art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 233 § 1 pkt 2 OP)	2 664
3.	Decyzje/postanowienia uchylające decyzje organu I instancji i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia (art. 138 § 2 k.p.a. art. 233 § 2 OP)	3 507
4.	Decyzje/postanowienia umarzające postępowanie odwoławcze (art. 138 § 1 pkt 3 k.p.a. oraz art. 233 § 1 pkt 3 OP)	175
5.	Pozostałe	1 566

1.2. Informacja o sposobie załatwiania przez SKO jako organ I instancji
1 451

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Postanowienia o wznowieniu postępowania i wyznaczeniu organu właściwego do jego przeprowadzenia (art. 150 § 2 k.p.a. oraz art. 244 § 2 Op)	0
2.	Decyzje/postanowienia o odmowie wznowienia postępowania (art. 149 § 3 k.p.a. oraz art. 242 § 3 Op)	9
3.	Decyzje/postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 61a k.p.a. oraz art. 165a OP, art. 140 § 1 Op)	22
4.	Decyzje/postanowienia stwierdzające nieważność decyzji organu I instancji oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa (art. 156 § 1 k.p.a. oraz art. 247 § 1 Op)	622
5.	Decyzje/postanowienia o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 158 § 1 k.p.a. oraz art. 248 § 3 Op)	54
6.	Decyzje/postanowienia odmawiające uchylecia decyzji po wznowieniu postępowania (art. 151 k.p.a. oraz art. 245 Op)	8
7.	Decyzje uchylające i rozstrzygające o istocie sprawy oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa wydane po wznowieniu postępowania (art. 151 k.p.a. oraz art. 245 Op)	31
8.	Decyzje/postanowienia umarzające postępowanie prowadzone w I instancji przez SKO (art. 105 § 1 k.p.a. oraz art. 208 Op)	44
9.	Pozostałe	661

2. Liczba spraw administracyjnych pozostałych do załatwienia przez SKO w roku objętym informacją.¹⁷
1 560

CZĘŚĆ IV

Załatwianie spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Liczba spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste załatwionych w roku objętym informacją ogółem w tym ugody	276 1
2.	Odpowiedź na skargę do WSA	2
3.	Liczba wniesionych sprzeciwów od orzeczeń SKO	62
4.	Liczba spraw pozostałych do załatwienia przez SKO	109

CZĘŚĆ V

SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

SPRAWY PROWADZONE PRZEZ SKO W TRYBIE PPSA

1.	Liczba spraw w roku objętym informacją ogółem w tym :	1 850
1.1	Liczba skarg na decyzję i postanowienia SKO skierowanych do WSA w roku objętym informacją, ogółem	1 426
	Wskaźnik zaskarżalności ⁸	11%
1.2	Liczba skarg na bezczynność SKO skierowana do WSA	2
1.3	Liczba skarg uwzględniona przez SKO we własnym zakresie w trybie art. 54 § 3 Ppsa	13
1.4	Liczba skarg kasacyjnych na orzeczenia WSA (w tym zażaleń na postanowienia skierowane przez SKO do NSA)	260
1.5	Liczba innych spraw prowadzonych przez SKO w trybie określonym przepisami Ppsa do WSA ⁹	102
1.6	Sprzeciwy	47

**SKARGI NA AKTY I CZYNNOŚCI KOLEGIUM ROZPATRZONE PRZEZ
WOJEWÓDZKI SĄD ADMINISTRACYJNY PRAWOMOCNYMI ORZECZENIAMI
W ROKU OBJĘTYM INFORMACJĄ:**

Liczba orzeczeń WSA w roku objętym informacją ogółem -

1138

w tym:

L.p.	Rodzaj rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Skargi na decyzje i postanowienia rozpoznane przez Sąd w tym:	1136
	uwzględnienie skargi	
2.	Skargi na bezczynność Kolegium rozpoznane przez Sąd w tym:	2
	uznające skargi za uzasadnione	

W roku 2023 do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach wpłynęły 262 orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Odnosiłki:

1. dotyczy spraw, które wpłynęły do Kolegium w latach poprzedzających okres sprawozdawczy, ale nie zostały załatwione przez Kolegium;
2. patrz pkt 1 ppkt 1.2;
3. dotyczy spraw, które wpłynęły do Kolegium w roku objętym informacją, a do których zastosowanie mają przepisy Ppsa tj. m.in. skargi, skargi kasacyjne, zażalenia i inne, wykonywane w trybie tej ustawy – patrz m.in. przyp.11;
4. decyzje (postanowienia) kończące postępowanie odwoławcze (zażaleniowe) prowadzone przed Kolegium jako organem II instancji (w tym art. 134 k.p.a.) oraz inne wydane w tym postępowaniu np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 k.p.a. lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op;
5. decyzje (postanowienia) wydane przez Kolegium jako organ I instancji np. w postępowaniu dot. stwierdzenia nieważności (art. 156 § 1 k.p.a. oraz art. 247 § 3 Op) lub wznowienia postępowania (art. 145 § 1 k.p.a. oraz art. 240 § 1 Op), postanowienia wydane w trybie art. 65 § 1, art. 66 § 1 i 3 k.p.a., art. 169 § 4 Op oraz inne wydane w tych postępowaniach np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 k.p.a. lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op;
6. np. postanowienie o odmowie przyznania kosztów art. 264 § 1 i § 2 k.p.a., postanowienie w sprawie odmowy przeprowadzenia dowodu art. 123 k.p.a. w zw. z art. 78 § 1 k.p.a.;
7. dot. spraw, które nie zostały załatwione przez Kolegium w roku objętym informacją;
8. liczba skarg skierowanych do sądu w stosunku do ogólnej liczby podjętych przez Kolegium rozstrzygnięć podlegających zaskarżeniu w roku objętym informacją;
9. obejmuje inne sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie przepisów Ppsa, np. wnioski do WSA o przywrócenie terminu.

CZĘŚĆ VI
ANALIZA ORZECZNICTWA KOLEGIUM
W PODZIALE
NA ZESPOŁY ORZECZNICZE

1. Zespół ds. pomocy społecznej z problematyki szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego (w szczególności pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, pomocy materialnej dla uczniów, dodatków mieszkaniowych i świadczeń wychowawczych) rozpatruje sprawy z zakresu:

I. Świadczeń rodzinnych – z ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r

1. zasiłek rodzinny,
2. dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
3. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
4. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
5. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
6. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
7. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
8. dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
9. zasiłek pielęgnacyjny,
10. specjalny zasiłek opiekuńczy,
11. świadczenie pielęgnacyjne,
12. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
13. świadczenie rodzicielskie,
14. zasiłek dla opiekuna,
15. świadczenia nienależnie pobrane,
16. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
17. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
18. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,

II. Świadczeń wychowawczych (500 +) z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. w tym: świadczenia nienależnie pobrane, umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń, odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń, rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń.

III. Spraw związanych z funduszem alimentacyjnym z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007r. w tym sprawy o:

1. świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
2. świadczenia nienależnie pobrane przez osobę uprawnioną,
3. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń przez osobę uprawnioną,
4. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
5. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
6. uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego przez dłużnika,
7. umorzenie, rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności należności dłużnika alimentacyjnego.

IV. Stypendiów z ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. w tym:

1. szkolnych,
2. dla szczególnie uzdolnionych,
3. zasiłków szkolnych,

4. wstrzymania stypendium szkolnego

V. Dodatków mieszkaniowego i dodatku energetycznego, wstrzymania wypłaty dodatków oraz orzekanie w sprawie kar pieniężnych za niewykonanie obowiązku zawiadomienia organu przyznającego dodatek mieszkaniowy o wystąpieniu zaległości obejmujących pełne dwa miesiące

VI. Dodatków osłonowych dla gospodarstw domowych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o dodatku osłonowym

VII Dodatków węglowych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym

VIII. Dodatków dla gospodarstw domowych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw

IX. Dodatków elektrycznych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej

X. Karty Dużej Rodziny

XI. Turnusu rehabilitacyjnego

XII. Pomocy społecznej, w tym sprawy:

1. udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
2. zasiłki okresowe,
3. zasiłki celowe,
4. zasiłki specjalne celowe,
5. zasiłki celowe zwrotne,
6. pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie,
7. zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
8. zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
9. zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
10. składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
11. usługi opiekuńcze,
12. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
13. miejsca w mieszkaniach chronionych,
14. dożywianie,
15. kierowanie do domu pomocy społecznej,
16. ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej,
17. umieszczenie w domu pomocy społecznej,
18. zwolnienie z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej,
19. zwrot wydatków zastępczo poniesionych przez gminę za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej,
20. zasiłki stałe,

21. prawo do świadczeń opieki zdrowotnej określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
22. pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
23. skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy,
24. opłata za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych,
25. zwrot wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej,
26. świadczenia nienależnie pobrane,
27. odstąpienie od żądania zwrotu należności,
28. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
29. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
30. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
31. gradobicie,
32. susza.

XIII. Piecza zastępcza, w tym sprawy o:

1. świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej,
2. dodatek wychowawczy (500 +),
3. dodatek na dziecko niepełnosprawne,
4. dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
5. świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo,
6. świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki,
7. środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego,
8. opłata rodziców z tytułu wydatków na utrzymanie dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
9. opłata rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
10. nienależnie pobrane świadczenia pieniężne,
11. zwrot nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych,
12. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych,
13. odroczenie terminu płatności nienależnie pobranych świadczeń,
14. rozłożenie na raty nienależnie pobranych świadczeń,
15. pomoc dla osób usamodzielnianych na kontynuowanie nauki,
16. pomoc dla osób usamodzielnianych na usamodzielnienie,
17. pomoc dla osób usamodzielnianych na zagospodarowanie,
18. umorzenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
19. odroczenia terminu płatności opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
20. rozłożenie na raty opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
21. odstępowanie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

XIV. Rozstrzyganie sporów o własność.

XV. Rozpatrywanie ponagleń na nie załatwienie sprawy w terminie.

XVI. Skarga do sądu.

- XVII. Skarga kasacyjna.
- XVIII. Zwrot podania do strony.
- XIX. Uchybienie terminu do wniesienia odwołania.
- XX. Odmowa przywrócenia uchybionego terminu.
- XXI. Zawieszenie postępowania odwoławczego.
- XXII. Nieważność (z urzędu lub na wniosek strony).
- XXIII. Odmowa stwierdzenia nieważności.
- XXIV. Wstrzymanie wykonania decyzji w związku z postępowaniem nieważnościowym.
- XXV. Wznowienie postępowania.
- XXVI. Odmowa wznowienie postępowania.
- XXVII. Wstrzymanie wykonania decyzji w związku z postępowaniem wznowieniowym.

W ramach spraw rozpatrywanych z szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego należy wskazać na następujące problemy orzecznicze:

Brak możliwości odliczania w ustawie o dodatkach mieszkaniowych zasiłku pogrzebowego od dochodu osoby ubiegającej się o dodatek mieszkaniowy. Uzupełnienie w tym zakresie art. 3 ust. 3 ww. ustawy wydaje się zasadne, gdyż wliczanie otrzymywanego zasiłku pogrzebowego do dochodu wnioskodawcy przeczy poczuciu sprawiedliwości społecznej.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 7.05.2018 r. sygn. IV SA/GI 319/18 ww. Sąd wskazał na stabilizację linii orzeczniczej w zakresie odpłatność za DPS, uzyskaną w wyniku podjęcia w dniu 11.06.2018 r. przez Naczelny Sąd Administracyjny uchwały składu 7 sędziów, o sygn. akt I OPS 7/17). Jednakże w dniu 4.10.2019 r. wszedł w życie przepis art. 61 ust. 2d do 2 f oraz ust.3 (Dz. U. poz. 1690) ustawy o pomocy społecznej, który doprecyzowuje jak ustalać odpłatność rodziny za pobyt członka rodziny w DPS. Zgodnie z art. 4 ust. 7 ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1690) do postępowań o ustalenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się art. 59 i art. 61 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Powyższe spowodowało, że decyzje wydane przez organ I instancji przed wejściem w życie tego przepisu, musiały być uchylone przez organ odwoławczy do ponownego rozpatrzenia z powodu zmiany przepisów regulujących tę odpłatność. Orzecznictwo sądów w zakresie ustalania odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej jest zróżnicowane i rozbieżne. Kwestią budzącą największe wątpliwości interpretacyjne jest określenie kręgu osób zobowiązanych (stron postępowania) – czy wszyscy krewni bez względu na stopień pokrewieństwa winni być od razu stronami postępowania czy też zgodnie z zasadą pierwszeństwa w pierwszej kolejności stronami winni być krewni stopniem bliżsi w stosunku do osoby przebywającej w domu pomocy społecznej a dopiero, gdy ten krąg ten nie wyczerpie wysokości opłaty należy wszczynać postępowanie względem krewnych dalszych stopniem.

W tym miejscu wskazać należy, iż zmianie uległo również stanowisko sądów administracyjnych odnośnie zasad ustalania opłaty za pobyt osoby spokrewnionej w domu pomocy społecznej. Zgodnie z art. 61 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Natomiast w przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2

i art. 103 ust. 2 (art. 61 ust. 2d ustawy o pomocy społecznej). Zatem organ właściwy do ustalenia opłaty jest zobowiązany już na etapie ustalania opłaty uwzględnić ograniczenia o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2 u.p.s. W przypadku natomiast, gdy osoba zobowiązana odmawia podpisania umowy i nie wyraża zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, organ właściwy do ustalenia opłaty ustala ją w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca domu i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, bez uwzględnienia ograniczeń o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2 u.p.s".

Wskazać należy, że w orzecznictwie sądów administracyjnych pojawiają się również wyroki, które nakazują stosować art. 64 ustawy o pomocy społecznej (przesłanki zwolnienia z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej) w sytuacji, gdy odpłatność za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej ustalona jest w drodze cywilnoprawnej – na podstawie zawartej umowy. W wyroku WSA w Gliwicach z 7 grudnia 2022 r. sygn. II SA/Gl 1228/22 Sąd uznał, że „skoro postępowanie w przedmiocie zwolnienia z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej stanowi odrębne postępowanie administracyjne, to z chwilą złożenia wniosku przez osobę ubiegającą się o to zwolnienie powinno zostać uruchomione właśnie takie postępowanie. Bez znaczenia w tym przypadku jest fakt, czy ustalenie tej opłaty nastąpiło w umowie czy też wynika z decyzji administracyjnej”.

Występują znaczne utrudnienia, przy ustaleniu przez organy I instancji, sytuacji osoby bezdomnej, która po uzyskaniu świadczeń zdrowotnych np. po pobycie w szpitalu nie jest zainteresowana udziałem w postępowaniu dotyczącym prawa do świadczeń zdrowotnych ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Powoduje to również trudności w ustaleniu organu właściwego dla wydania decyzji dotyczącej przyznania prawa do świadczeń zdrowotnych, gdyż często osoba bezdomna po opuszczeniu szpitala „rozmywa się”

Wątpliwości organów administracji budzi kwestia ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego matce dziecka, która po utracie zatrudnienia nabyła prawo do zasiłku macierzyńskiego z ZUS.

Organy I instancji odmawiają przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom osób, których niepełnosprawność powstała w wieku dorosłym (art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych). Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21.10.2014 r. sygn. akt 38/13, art. 17 ust. 1 b, w zakresie jakim różnicuje prawo do świadczeń jest niezgodny z art. 32 Konstytucji, jednakże w tezach wyroku stwierdza się, iż nie oznacza to uchylenia art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, jak również nie prowadzi to do wykreowania „prawa do żądania świadczenia dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych” jeżeli niepełnosprawność podopiecznych nie powstała w okresie dzieciństwa. Jednakże w tezach licznych wyroków wydanych przez sądy administracyjne stwierdza się, iż obecnie ugruntowała się linia orzecznicza, według której po wejściu w życie tego wyroku nie można odmówić przyznania przedmiotowego świadczenia ze względu na moment powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki, a opieszałość ustawodawcy w tym zakresie nie może utrudniać przyznania prawa do tego świadczenia.

Zgodnie z art. 27 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych w przypadku zbiegu uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów - przysługuje jedno z tych świadczeń wybrane przez osobę uprawnioną. Jednakże zgodnie z art. 17 ust. 5 pkt. 1 lit. b wskazanej ustawy świadczenie pielęgnacyjne nie

przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna. Biorąc pod uwagę uzasadnienie powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, organy I instancji nie przyznają prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z brzmieniem art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, a osoby ubiegające się o te świadczenie składają warunkowy wniosek o uchylenie prawa np. do zasiłku dla opiekuna pod warunkiem przyznania wcześniej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (które to prawo przyznaje organ odwoławczy biorąc pod uwagę orzecznictwo sądowo-administracyjne). Jednakże organ odwoławczy nie jest uprawniony do wydania decyzji uchylającej decyzję przyznającą wnioskodawcy prawo do zasiłku dla opiekuna bądź innego świadczenia.

W orzecznictwie administracyjnym wskazuje się na nieprawidłowe ograniczenie przez organy administracji przepisu art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a) ustawy o świadczeniach rodzinnych do wykładni literalnej i pomijanie wykładni celowościowej, co zdaniem Sądu doprowadza w konsekwencji do pozbawienia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego osoby, która opiekuje się osobami niepełnosprawnymi i są uprawnione do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Sądy stoją na stanowisku, że osoba, która spełnia warunki do przyznania wyższego świadczenia pielęgnacyjnego i chce je otrzymać, a pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, winna móc dokonać wyboru jednego z tych świadczeń poprzez rezygnację z pobierania świadczenia niższego. Wybór może zrealizować poprzez złożenie do organu rentowego wniosku o zawieszenie prawa do emerytury na podstawie art. 103 ust. 3 u.e.r.f.u.s. Zgodnie z tym przepisem, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, może ulec zawieszeniu na wniosek emeryta lub rencisty.

Z dniem 1 stycznia 2024 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r., poz. 1429) wprowadzająca m.in. zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Na podstawie art. 43 tej ustawy zmianie uległ art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych dotyczący prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Zgodnie z przepisem art. 63 ust. 1 ustawy o świadczeniu wspierającym w sprawach o oświadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe. Wyżej wskazana zmiana przepisów regulujących prawo do świadczenia pielęgnacyjnego spowodowała w drugiej połowie 2023r. znaczny wzrost liczby odwołań w zakresie ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Zmiana uregulowań ustawowych spowodowała to, że osoby pobierające inne, aniżeli świadczenie pielęgnacyjne, świadczenia opiekuńcze składały wnioski o uchylenie prawa do otrzymywanych świadczeń i wносиły o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, jako korzystniejszego finansowo.

W orzecznictwie sądów administracyjnych są rozbieżne poglądy co do tego czy zachodzi sytuacja utraty dochodu wskazana w art. 3 pkt. 23 ustawy o świadczeniach rodzinnych w przypadku zmniejszenia członkowi rodziny wynagrodzenia w związku ze zmniejszeniem czasu pracy.

Wątpliwości budzi przepis art. 5 ust. 7 ustawy o świadczeniach rodzinnych czy w przypadku gdy członek rodziny przebywa w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie np. zakładzie karnym, ustalając dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, nie uwzględnia się jedynie osoby umieszczonej w tym zakładzie czy również jego dochodu z którego często utrzymuje się cała rodzina np. emerytury.

Wątpliwości organów administracji budzi fakt jak ustalać wysokość podatku należnego członka rodziny o który (zgodnie z art. 3 pkt. 1 ustawy) należy pomniejszyć dochód członka rodziny w sytuacji gdy małżonkowie rozliczyli się wspólnie przed urzędem skarbowym, a tylko jedno z nich utraciło dochód. Organy stosują wówczas zasadę proporcjonalności (podatku do dochodu) a z orzecznictwa sądów administracyjnych wynika że należy pomniejszyć dochód o kwotę całego podatku należnego wykazanego przez małżonków w rozliczeniu, co jest działaniem korzystnym dla rodziny.

Ponadto wątpliwości organów administracji budzi fakt czy przyznać prawo do zasiłku pielęgnacyjnego w sytuacji gdy osoba ma przyznane prawo do dodatku pielęgnacyjnego z ZUS ale ma to prawo zawieszony (art.16 ust.6 ustawy o świadczeniach rodzinnych).

W orzecznictwie sądów administracyjnych podkreśla się, że z dniem śmierci dłużnika alimentacyjnego dziecko traci status osoby uprawnionej do pobierania świadczenia z funduszu alimentacyjnego począwszy od dnia następującego po dacie śmierci dłużnika alimentacyjnego. Obowiązek alimentacyjny wygasa niezależnie od wiedzy osoby pobierającej świadczenie śmierci dłużnika alimentacyjnego. Tym samym w przypadku osoby uprawnionej która nie miała wiedzy, że dłużnik alimentacyjny zmarł mamy do czynienia ze świadczeniami nienależnie pobranymi (art. 2 pkt. 7 lit. a ustawy o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów) tj. wypłaconymi mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie wypłaty świadczenia w całości lub w części. Okoliczność ta budzi duże zastrzeżenia natury społecznej w przypadku osób uprawnionych które nie miały żadnej wiedzy o dłużniku alimentacyjnym, a ten brak wiedzy wynika z całkowitego zerwania więzi z jego biologicznym dzieckiem, a często również i innymi członkami rodziny.

Wskazać należy, że wejście w życie ustawy o dodatku węglowym, ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej spowodowało olbrzymi wzrost w pierwszym półroczu 2023r. odwołań od decyzji odmawiających prawa do ww. dodatków, odwołań od pism o pozostawieniu wniosków o wypłatę dodatku bez rozpoznania oraz ponagleń. Ustawy te przysparzają sporo wątpliwości interpretacyjnych np. w sytuacji braku wpisu lub błędnego wpisu do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, złożenia kilku wniosków o dodatek węglowy na jeden adres, czy kwestie związane z ustaleniem odrębnego adresu. Problemy interpretacyjne budzi również kwestia, czy zachodzi konieczność podjęcia przez wnioskodawcę działań mających na celu ustalenie odrębnego adresu czy też wystarczy złożone przez wnioskodawcę oświadczenie, że do dnia 30 listopada 2022r. nie było możliwe jego ustalenie.

2. Zespół ds. ochrony środowiska z problematyki szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska rozpatruje sprawy obejmujące:

- 1) decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację planowanego przedsięwzięcia;
- 2) sprawy z zakresu stosowania środków finansowych za naruszenie przepisów prawa ochrony środowiska w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska;
- 3) sprawy z zakresu ochrony przed hałasem (decyzje o ustaleniu dopuszczalnego poziomu hałasu);
- 4) decyzje dotyczące nałożenia obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia; przywrócenia środowiska do stanu właściwego;
- 5) decyzje zobowiązujące do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego;

- 6) sprawy z zakresu projektowania i wykonywania prac geologicznych;
- 7) decyzje dotyczące usuwania odpadów (decyzje nakazujące usunięcie odpadów);
- 8) decyzje dotyczące uzyskania zezwolenie na gospodarowanie odpadów, m.in. na zbieranie odpadów, na przetwarzanie odpadów; cofnięcie uzyskanych zezwoleń; zabezpieczenie wysokości umożliwiającej pokrycie kosztów wykonania zastępczego;
- 9) sprawy z zakresu gospodarki leśnej, w tym plany urządzania lasów,
- 10) decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów;
- 11) sprawy związane z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej;
- 12) sprawy z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków;
- 13) sprawy z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach, w szczególności związane z nałożeniem obowiązku przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej;
- 14) sprawy dotyczące uzyskania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części;
- 15) sprawy dotyczące sprawozdawczości związanej z prowadzenie działalności w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach;
- 16) sprawy z zakresu administracyjnych kar pieniężnych nakładanych na podmioty prowadzące działalność z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach; w tym związane z niewypełnianiem obowiązku sprawozdawczego, nieosiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;
- 17) sprawy związane z nakazaniem właścicielowi gruntu, który spowodował zmiany stanu wody na gruncie, które szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania urządzeń zapobiegających szkodom;
- 18) sprawy dotyczące opłat za usługi wodne;
- 19) sprawy z zakresu ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w szczególności dotyczące nakładania grzywnien w celu przymuszenia;
- 20) sprawy związane z uzyskaniem zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów;
- 21) sprawy związane z nałożeniem administracyjnych kar pieniężnych za: usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia; usunięcie drzewa lub krzewu bez zgody posiadacza nieruchomości; zniszczenie drzewa lub krzewu; uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa; usunięcie drzewa pomimo sprzeciwu organu, o którym mowa w art. 83f ust. 8 ustawy o ochronie przyrody, i bez zezwolenia, o którym mowa w art. 83f ust. 16 tej ustawy; usunięcie drzewa bez dokonania zgłoszenia, o którym mowa w art. 83f ust. 4 ww. ustawy, lub przed upływem terminu, o którym mowa w art. 83f ust. 8;
- 22) sprawy związane z odroczeniem/umorzeniem/rozłożeniem administracyjnych kar pieniężnych za: usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia; usunięcie drzewa lub krzewu bez zgody posiadacza nieruchomości; zniszczenie drzewa lub krzewu; uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa;
- 23) sprawy związane z odszkodowaniem za usunięcie drzewa lub krzewu;
- 24) sprawy związane z stanowiskami w sprawie aktualności warunków realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 25) sprawy dotyczące decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami
- 26) sprawy związane z wyłączeniem organów administracji publicznej.

Specyfiką orzekania w sprawach z zakresu szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska jest duża liczba aktów prawnych, w oparciu o które wydaje się decyzje administracyjne, a także skomplikowany charakter tych spraw oraz częste zmiany legislacyjne, mające wpływ na kształt orzeczeń w tych sprawach.

Sprawy administracyjne z szeroko rozumianego zakresu prawa ochrony środowiska reguluje kilkanaście ustaw, kilkadziesiąt rozporządzeń wykonawczych oraz szereg aktów prawa miejscowego stanowionych przez organy jednostek samorządu terytorialnego i uchwał tych organów oraz innych aktów. Należy podkreślić, że składy orzekające z zakresu prawa ochrony środowiska i ustaw wchodzących w system prawa ochrony środowiska orzekają w ponad 90 rodzajach indywidualnych spraw administracyjnych.

Na obowiązujące w zakresie ochrony środowiska przepisy prawne olbrzymi wpływ mają nieustannie ewoluujące akty prawne Unii Europejskiej, które wymuszają transpozycję przepisów unijnych do prawa wewnętrznego, a wielokrotnie oddziałują bezpośrednio na stosowanie prawa krajowego. Z tego też względu przepisy prawa polskiego w tym zakresie podlegają częstym zmianom. Bogate i zróżnicowane jest także orzecznictwo sądów administracyjnych w zakresie ochrony środowiska, cechuje je jednak brak jednolitości, co ma bezpośredni wpływ na stopień skomplikowania w podejmowanych przez kolegium orzeczeniach.

Charakterystyczne ponadto dla pracy w zespole orzekającym w sprawach z zakresu ochrony środowiska jest także orzekanie na podstawie delegacji z ustawy - Prawo ochrony środowiska w oparciu o przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska (jest to znaczna liczba rozpatrywanych spraw) i kar pieniężnych związanych z gospodarowaniem odpadami, oraz rozpoznawanie środków zaskarżenia w oparciu o ustawę o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Trzeba bowiem pamiętać o stale zwiększającym się sięganiu przez organy pierwszej instancji po instrumenty egzekwowania obowiązków wynikających z korzystania ze środowiska. W związku z tym nie obserwuje się zmniejszenia sięgania po instrumenty wynikające z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W roku 2023 - podobnie jak w latach poprzednich - sprawami dużej wagi były sprawy z zakresu ochrony środowiska dotyczące wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację planowanego przedsięwzięcia. Sprawy te charakteryzują się nadzwyczaj skomplikowanym stanem prawnym, niejednokrotnie zawiłym stanem faktycznym oraz koniecznością zwrócenia uwagi na występujące współdziałanie organów administracji publicznej w procesie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz udział społeczeństwa w postępowaniu o ich wydanie. Na stopień skomplikowania tych spraw nadal wpływa występowanie dużej liczby stron w postępowaniu, a także w wielu przypadkach udział na prawach strony licznych organizacji społecznych, zwłaszcza o profilu ekologicznym. W toku postępowania pojawiają się też problemy związane z następstwem prawnym podmiotów korzystających ze środowiska i wprowadzających w nim zmiany oraz innych stron uczestniczących w takim postępowaniu, dlatego też niejednokrotnie ustalenia wymagało, czy podmioty odwołujące się posiadały status strony w postępowaniu o wydanie takiej decyzji. Charakterystyczny bowiem dla tych spraw jest duży oddźwięk w społecznościach lokalnych oraz znaczna aktywność organizacji ekologicznych, która to tendencja utrzymuje się od wielu lat. Ponadto podkreślić należy kilkakrotne nowelizacje wspomnianej ustawy również w roku 2019 i w zależności od zamieszczonych w ustawach nowelizujących przepisów przejściowych stosowanie różnych stanów prawnych w danej sprawie. Należy także zwrócić uwagę na istotne zmiany w linii orzeczniczej sądów administracyjnych,

co może powodować pewne trudności interpretacyjne w kontekście stale zmieniającego się stanu prawnego.

Sprawami szczególnie skomplikowanymi są sprawy z zakresu prawa wodnego, w tym w szczególności sprawy dotyczące zmiany stosunków wodnych, z uwagi na skomplikowany stan faktyczny, jak również zmianą dokonaną w zakresie systemu prawa wodnego, tj. wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. nowej ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Liczba spraw z tego zakresu uległa wzrostowi w 2023 r.

W 2023 roku na tym samym poziomie co we wcześniejszym okresie sprawozdawczym pozostała liczba spraw z zakresu stosowania środków finansowych za naruszanie przepisów prawa ochrony środowiska w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska.

W 2022 roku bez zmian w ilości spraw regulowanych ustawą o odpadach, w szczególności w przedmiocie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie gospodarowania odpadami, w szczególności zezwoleń na przetwarzanie odpadów, zezwoleń na ich zbieranie i transport. Związane jest to z nowelizacją ustawy o odpadach, która w zasadniczy sposób zmieniła regulacje związane z procedurą uzyskiwania zezwoleń na zbieranie i przetwarzanie odpadów (zwłaszcza w zakresie ochrony przeciwpożarowej), cofania tych zezwoleń, a także - co do zbierania odpadów - w zakresie właściwości organów. W tym zakresie odnotowano również zwiększona ilość spraw dotycząca postępowań wpadkowych w procesie uzyskania ww. zezwoleń, tj. opiniowania planowanej działalności.

Na podobnym jak w ubiegłym roku poziomie utrzymuje się liczba postępowań dotyczących nakazu usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, które charakteryzują się zazwyczaj skomplikowanym stanem faktycznym.

W 2023 liczba spraw z zakresu ustawy o ochronie przyrody, pozostała na podobnym poziomie w stosunku do wcześniejszego okresu sprawozdawczego w szczególności w zakresie zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów z terenów nieruchomości, a także kar pieniężnych z tytułu usuwania bez zezwolenia drzew i krzewów z terenu nieruchomości lub w związku z innymi deliktami przewidzianymi ustawą.

Na tym samym poziomie pozostała również liczba spraw z zakresu zgłoszeń instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

W 2023 r. na podobnym poziomie co w poprzednim okresie pozostała liczba spraw związanych ze sprawozdawczością związaną z prowadzenie działalności w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach.

W 2023 r. odnotowano znaczny wzrost spraw z zakresu administracyjnych kar pieniężnych nakładanych na podmioty prowadzące działalność z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach; w tym związane z niewypełnianiem obowiązku sprawozdawczego, a w szczególności za nieosiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;

W 2023 r. na podobnym poziomie pozostał wpływ spraw związanych z stanowiskami w sprawie aktualności warunków realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podobnym poziomie pozostał w 2023 r. wpływ spraw dotyczących decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami.

W 2023 r. wzrosła liczba wniosków o wyłączenie organów pierwszej instancji od prowadzenia postępowań.

Dla zespołu orzekającego w sprawach z zakresu ochrony środowiska istotny jest również duży stopień ryzyka związany z wysokimi kwotami, w wysokości np. kilku lub kilkunastu milionów złotych, które są przedmiotem orzekania (dotyczy kar administracyjnych, opłat za korzystanie ze środowiska).

3. Zespół ds. podatków i opłat z problematyki podatków i opłat lokalnych rozpatruje sprawy z zakresu:

- 1) podatek od nieruchomości (decyzje wymiarowe dla osób fizycznych, decyzje określające wysokość zobowiązania w podatku od osób prawnych),
- 2) podatek rolny,
- 3) podatek leśny,
- 4) łączne zobowiązanie pieniężne,
- 5) podatek od środków transportowych,
- 6) opłata skarbową,
- 7) opłata za posiadanie psów,
- 8) opłata reklamowa,
- 9) opłata targowa,
- 10) opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 11) opłaty za parkowanie,
- 12) zwrot dotacji,
- 13) postępowanie egzekucyjne w administracji,
- 14) zwrot podatku akcyzowego (zawartego w cenie oleju napędowego a wykorzystywanego do produkcji rolnej),
- 15) nadpłaty (stwierdzenia, oprocentowania, zwroty),
- 16/ odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania podatkowe,
- 17) ulga podatkowa (umorzenia, rozłożenie na raty, odroczenia płatności),
- 18) kara porządkowa,
- 19) rygor natychmiastowej wykonalności,
- 20) koszty postępowania podatkowego,
- 21) zarachowaniu nadpłat lub zaległości podatkowych,
- 22) przekazanie zgodnie z właściwością,
- 23) zaświadczenia (o pracy w gospodarstwie rolnym, zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzające stan zaległości),
- 24) sprostowanie, uzupełnienie orzeczenia,
- 25) nieważność (z urzędu, odwołania od decyzji wydanych przez Kolegium w I instancji, stwierdzenia nieważności na wniosek strony),
- 26) wyznaczenia organu do załatwiania spraw dot. zobowiązań podatkowych i innych normowanych przepisami prawa podatkowego.,
- 27) uchybienie terminu,
- 28) przywrócenie terminu,
- 29) zabezpieczenie zobowiązania podatkowego,
- 30) zawieszenie postępowania,
- 31) odpowiedzi na skargę,
- 32) skargi kasacyjne i odpowiedzi na skargi kasacyjne,

- 33) spory kompetencyjne,
- 34) ponaglenie na niezafatwienie sprawy w terminie,
- 35) odmowa przeprowadzenia rozprawy administracyjnej,
- 36) pisma kończące sprawę, odpowiedzi na wezwania,
- 37) wstrzymanie wykonania orzeczenia.

W zespole podatków i opłat lokalnych w roku 2023 nastąpił znaczny wzrost spraw do załatwienia. W porównaniu do roku 2022, zespół rozpatrywał średnio o około 16% więcej spraw. Natomiast w odniesieniu do odwołań od decyzji organów I instancji dotyczących zwrotu dotacji wzrost kształtował się na poziomie 27%.

W roku 2023 r. Trybunał Konstytucyjny wydał dwa orzeczenia, które będą miały szczególnie istotne znaczenie dla naliczania podatków lokalnych w roku 2024. W wyroku z 4 lipca 2023 r. sygn. akt SK 14/21, Trybunał Konstytucyjny uznał, że zawarta w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych definicja budowli jest niekonstytucyjna. Zdaniem TK na podstawie samego brzmienia przepisów ustawy podatkowej podatnik powinien wiedzieć, bez większych wątpliwości, czy podlega w danym stanie faktycznym opodatkowaniu, czy też nie, natomiast w przypadku budowli jest to niemożliwe. TK zwrócił uwagę, że przepis „nie zawiera autonomicznej definicji legalnej budowli na potrzeby podatkowe, ale odsyła aż dwukrotnie do przepisów prawa budowlanego, a więc przepisów niepodatkowych”. Zakwestionowany przepis ma utracić moc po upływie półtora roku od ogłoszenia orzeczenia TK, aby zapewnić zachowanie ciągłości opodatkowania budowli. Jednakże już w roku 2023 rozstrzygane były sprawy dotyczące wznowienia postępowania w sprawach zakończonych ostateczną decyzją podatkową, w związku z art. 240 § 1 pkt 8 Ordynacji podatkowej, zgodnie z którym wznowia się postępowanie jeżeli decyzja została wydana na podstawie przepisu, o którego niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ustawą lub ratyfikowaną umową międzynarodową orzekł Trybunał Konstytucyjny.

Kolejny wyrok Trybunału Konstytucyjnego zapadł 18 października 2023 r. sygn. akt SK 23/19 i dotyczył różnicowania stawki podatku od nieruchomości za garaż, w zależności od tego, czy stanowi on odrębną własność. Według TK zgodnie z art. 1a ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2, w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. „a” i „e” ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70) uznanie wyodrębnionego garażu znajdującego się w budynku mieszkalnym, za część budynku o odmiennym niż mieszkalny charakterze, są niezgodne z zasadą szczególnej określoności regulacji daninowych wywodzoną z art. 84 w związku z art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co za tym idzie, uzależnienie stawek podatku od nieruchomości do znajdującego się w budynku mieszkalnym garażu od jego wyodrębnienia lub niewyodrębnienia jako przedmiotu odrębnej własności, są niezgodne z art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 2 i art. 84.

W roku 2023 nie zostały ostatecznie rozstrzygnięte spory związane z posiadaniem przez przedsiębiorców budynków mieszkalnych oraz ich wykorzystywaniem do prowadzenia działalności gospodarczej. Co do zasady budynki mieszkalne będące w posiadaniu przedsiębiorcy nie stanowią budynków związanych z działalnością gospodarczą. Natomiast na podstawie art. 5 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, rada gminy - w drodze uchwały - określa inną wysokość stawek podatku od nieruchomości, od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Jeżeli zatem budynek mieszkalny lub jego część, będący w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność

gospodarczą, jest zajęty na prowadzenie działalności gospodarczej, wówczas podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości według stawki od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Przy czym – wobec rozbieżności orzecznictwa sądów administracyjnych - wiele trudności sprawiało zajęcie jednoznacznego stanowiska w przedmiocie rodzaju stawki podatkowej, jak powinna być zastosowana w odniesieniu do budynku mieszkalnego należącego do przedsiębiorcy, prowadzącego wyłącznie działalność gospodarczą w zakresie najmu i dzierżawy nieruchomości, wynajmującego w budynku lokale mieszkalne na cele mieszkaniowe.

Szczególnie trudne i wymagające zwiększonego nakładu czasu na załatwienie, były w 2023 r. sprawy dotyczące zwrotu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobranych w nadmiernej wysokości. Ponadto, podobnie jak w poprzednim roku sprawozdawczym, w dalszym ciągu sprawy te powodują wiele trudności interpretacyjnych, w szczególności w zakresie kwalifikowania określonych wydatków do mieszczących się w zakresie wydatków przeznaczonych na dofinansowanie realizacji bieżących zadań placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub placówek w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej.

Duża czasochłonność w rozpoznawaniu spraw, dotyczyła decyzji wydawanych przez organ I instancji w przedmiocie zastosowania art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, a mianowicie czy skorzystanie ze zwolnienia podatkowego przez podmioty posiadające prywatną infrastrukturę kolejową stanowi udzielenie niedozwolonej pomocy publicznej. Kolegium uznało, że w odniesieniu do prywatnej infrastruktury kolejowej zwolnienie podatkowe określone w tym przepisie może stanowić niedozwoloną formę pomocy publicznej, wobec braku notyfikacji nowelizacji ustawy podatkowej Komisji Europejskiej w sposób przewidziany przez prawo. W sprawach rozpoznawanych przez Kolegium dokonywano oceny dopuszczalności zastosowania przepisu krajowego w sytuacji, gdy potencjalnie oznaczałoby ono udzielenie niedozwolonej pomocy publicznej. Niedozwolonej, czyli takiej która nie została notyfikowana Komisji Europejskiej w sposób przewidziany przez prawo. W związku niejednorodnym orzecznictwem sądów administracyjnych w tym zakresie, Kolegium zawiesiło szereg spraw dotyczących tego zagadnienia, na podstawie art. 201 § 1 c lit. b Ordynacji podatkowej, z uwagi na wystąpienie przez Naczelny Sąd Administracyjny z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (postanowienie z dnia 19 kwietnia 2023 r. sygn. akt III FSK 3/22) o następującej treści:

„1) Czy w świetle art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 47) zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji przyznanie przez kraj członkowski adresowanej do wszystkich przedsiębiorców ulgi podatkowej, takiej jak w art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 ze zm.), polegającej na zwolnieniu od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli wchodzących w skład infrastruktury kolejowej w rozumieniu przepisów o transporcie kolejowym, która jest udostępniana przewoźnikom kolejowym?

2) Czy w przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie 1 przedsiębiorca, który skorzystał ze zwolnienia od podatku na podstawie ww. przepisu krajowego, wprowadzonego bez zachowania wymaganej procedury, określonej w art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 47) w związku z art. 2 Rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst jednolity) (Tekst

mający znaczenie dla EOG), Dz. U. UE L 248/9 z 24.09.2015 r., jest zobowiązany do zapłaty zaległego podatku wraz z odsetkami".

Kolejną grupą spraw powodującą trudności orzecznicze były sprawy z zakresu stosowania art. 6ka ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w brzmieniu obowiązującym w roku 2022 i 2023 w odniesieniu do nieruchomości niezamieszkałych. W przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmiot odbierający odpady komunalne przyjmuje je jako niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i powiadamia o tym wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz właściciela nieruchomości. Problem dotyczy nieruchomości niezamieszkałych, na których prowadzona jest określona działalność gospodarcza np. biuro rachunkowe, natomiast nie generuje się odpadów we wszystkich frakcjach, które podlegają selektywnej zbiórce wskazanej w uchwale Rady Gminy. W wyniku analizy aktualnego stanu prawnego, jak również obowiązujących na terenie woj. śląskiego uchwał Rad Gmin, składy orzekające zespołu podatków i opłat lokalnych wypracowały wspólne stanowisko uznając za nieuprawnione przyjmowanie przez organy I instancji domniemania, że każda działalność gospodarcza generuje odpady komunalne we wszystkich ich frakcjach, w związku z czym właściciel winien płacić opłatę od każdej frakcji, która zgodnie z obowiązującym regulaminem winna być oddzielnie gromadzona na nieruchomości, nawet jeśli takich odpadów nie generuje. Takie podejście prowadziło do naruszenia art. 122 Ordynacji podatkowej, w myśl którego w toku postępowania organy podatkowe podejmują wszelkie niezbędne działania w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy w postępowaniu podatkowym. Założenie, że w obrębie nieruchomości, na której nie mieszkają mieszkańcy, ale powstają odpady komunalne, będącej miejscem wykonywania działalności gospodarczej, powstają odpady we wszystkich frakcjach przynajmniej w minimalnych ilościach, jest nie tylko sprzeczne z zasadą prawdy obiektywnej, ale również z zasadą praworządności (art. 120 Ordynacji podatkowej) i zasadą prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie do organu.

4. Zespół ds. nieruchomości z problematyki dotyczącej aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego rozpatruje sprawy dotyczące:

- 1) aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego w związku ze zmianą wartości nieruchomości,
- 2) aktualizacji stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego.

W tym zakresie Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach wydaje:

- orzeczenia oddalające wniosek o ustalenie użytkownika wieczystego,
- orzeczenia ustalające nową opłatę z tytułu użytkowania wieczystego,
- orzeczenia ustalające stawkę procentową opłaty rocznej
- postanowienia zatwierdzające ugodę pomiędzy użytkownikiem wieczystym a właścicielem gruntu.

Aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych regulowana jest przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami i wynika ze zmiany wartości nieruchomości gruntowej oraz zmiany stawki procentowej tej opłaty.

Problemy orzecznicze wynikają przede wszystkim z:

- z wadliwych ustaleń stanu faktycznego i niekompletności dokumentacji, na podstawie której właściciel nieruchomości wypowiedział dotychczasową opłatę roczną lub stawkę procentową opłaty rocznej,
- z braków, którymi były obciążone wnioski inicjujące postępowania przed Kolegium – nie usunięte w toku postępowania przed właścicielem nieruchomości,
- wpływem spraw o skomplikowanych stanach faktycznych wynikających ze stosunków cywilnych ukształtowanych niepełnie przy ustanawianiu użytkownika wieczystego,
- brakiem korelacji pojęciowej wynikających z regulacji przepisów prawa miejscowego z pojęciami ustawowymi,
- nietypowość i skomplikowana problematyka stanów faktycznych wynikających z poszczególnych spraw wynikających z nawarstwienia nieuregulowanych na przestrzeni wielu lat elementów danego stosunku użytkownika wieczystego,
- rozbieżności interpretacyjnej judykatury.
- z bardzo dużą liczbą spraw w związku ze zmianą przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami wywołaną dodaniem art. 189g i n. dotyczących sprzedaży nieruchomości na rzecz użytkownika wieczystego.

Trudności związane z rozpatrywaniem wniosków w sprawie aktualizacji opłaty wynikają bardzo często z niezrozumienia procedury tego postępowania, które tylko w niewielkim zakresie dopuszcza stosowanie k.p.a. Wnioski użytkowników wieczystych składane są za pośrednictwem organu wypowiadającego i w bardzo wielu przypadkach wymagają uzupełnienia. Kolegium w konsekwencji musi wzywać skarżących do uzupełnienia wniosku.

Czynności związane z uzupełnianiem wniosków oraz uzyskanie stanowisk rzeczoznawców majątkowych i oczekiwanie na oceny operatów szacunkowych dokonywane przez komisje przy stowarzyszeniach rzeczoznawców majątkowych znacznie wpływają na wydłużenie terminów załatwienia spraw.

Koniec roku to tradycyjnie okres nasilenia się wypowiedzeń dotychczasowych opłat rocznych, które muszą być doręczone do 31 grudnia, roku poprzedzającego ich obowiązywanie. Tym samym następuje kumulacja wpływu spraw w pierwszej połowie roku, od którego mają obowiązywać.

5. Zespół ds. zagospodarowania przestrzennego rozpatruje sprawy z zakresu:

- 1) ustalenia warunków zabudowy,
- 2) ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- 3) zmiany sposobu zagospodarowania terenu,
- 4) naliczenia opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości (renty planistycznej),
- 5) naliczenia opłaty adiacenckiej spowodowanej budową urządzenia infrastruktury technicznej lub drogi,
- 6) naliczenia opłaty adiacenckiej spowodowanej podziałem nieruchomości,
- 7) naliczenia opłaty adiacenckiej spowodowanej scaleniem i podziałem nieruchomości,
- 8) lokalizacji nowego lub przebudowie istniejącego zjazdu z drogi publicznej,
- 9) zgody na zbliżenie obiektu budowlanego do zewnętrznej krawędzi jezdni,
- 10) uzgodnienia warunków zabudowy z zarządcą drogi publicznej,
- 11) uzgodnienia warunków zabudowy z organem właściwym w sprawach ochrony gruntów rolnych lub leśnych,
- 12) postanowienia o samodzielności lokali,
- 13) zgodności inwestycji z planem miejscowym,

14) wyznaczenia organów,

Prowadząc postępowania w ww. sprawach zespół napotkał następujące problemy orzecznicze:

1) Wątpliwości dotyczące stosowania przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami w zakresie opłat z tytułu wzrostu wartości nieruchomości:

- brak jasnych regulacji nie pozwala na wskazanie zakresu badania operatu szacunkowego przez organy prowadzące postępowanie. Niewątpliwie operat szacunkowy jako dowód w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego winien podlegać ocenie. Jednocześnie operat szacunkowy zawiera informacje specjalistyczne. Część orzecznictwa skłania się ku tezie, że operat szacunkowy stanowi opinię biegłego, która podlega ocenie nie tylko pod względem formalnym, ale również materialnym (np. wyrok NSA w sprawie I OSK 525/12). Jednocześnie prezentowany jest pogląd, zgodnie z którym wprowadzić organ administracyjny nie powinien wkraczać w merytoryczną zasadność opinii rzeczoznawcy majątkowego, ponieważ nie dysponuje wiadomościami specjalnymi, które posiada jedynie biegły, jednak powinien dokonać oceny operatu pod względem formalnym, tzn. zbadać, czy został on wykonany i sporządzony przez uprawnioną osobę, czy zawiera wymagane przepisami elementy, czy nie zawiera niejasności, pomyłek, braków, które powinny być uzupełnione, aby dokument ten miał wartość dowodową. w tym zakresie organ ma więc prawo zbadać, czy przedłożona mu opinia jest zupełna, logiczna i wiarygodna (np. wyrok WSA we Wrocławiu sygn. akt II SA/Wr 732/12).

2) Wątpliwości związane z przepisami ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- o okresie od 2021 r. znacząco zwiększyła się liczba wniosków ustalenie warunków zabudowy dla inwestycji polegających na budowie elektrowni fotowoltaicznych. Tego rodzaju inwestycja wymagają znacznych przestrzeni i znacząco ingerują w ład przestrzenny. W orzecznictwie sądów administracyjnych można wskazać na 2 główne koncepcje stosowania prawa w zakresie możliwości oraz wymogów jakie winna spełnić tego rodzaju inwestycja by możliwe było ustalenie dla niej warunków zabudowy. Pierwsza z koncepcji pojawiła się m.in. w wyrokach WSA w Poznaniu z dnia 8 sierpnia 2021 r. sygn. akt II SA/Po 672/20 oraz WSA w Gliwicach z dnia 24 listopada 2021 r. sygn. akt II SA/Gl 1350/21. Według sądów „wołą ustawodawcy jest, aby inwestycje w ramach, których planuje się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, były realizowane przede wszystkim na podstawie ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego. Wobec tego, co do zasady wykluczona jest dopuszczalność ustalenia warunków zabudowy dla tego rodzaju zamierzeń w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile prowadzi to do zmiany przeznaczenia terenu. Zmiana przeznaczenia terenu może zostać dokonana jedynie w drodze uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub też zmiany istniejącego planu.” Według drugiej z koncepcji przedstawionej m.in. w wyroku NSA z dnia 29 czerwca 2022 r. sygn. akt II OSK 1276/21 „lokalizacja farmy fotowoltaicznej, niezależnie od jej mocy, zgodnie z art. 61 ust. 3 upzp nie wymaga w postępowaniu o ustalenie warunków zabudowy oceny przesłanki zasady kontynuacji oraz dostępu do drogi publicznej”. Tak odmienne oceny tych samych przepisów przez sądy uniemożliwia wypracowanie stabilnej linii orzeczniczej. Pierwsza z koncepcji jest krytykowana przez inwestorów jako godząca w ich prawa i utrudniająca rozwój elektrowni słonecznych. Druga z koncepcji odbiera gminom prawo do ochrony ładu przestrzennego i sprowadza je do roli bezwolnego wykonawcy woli inwestora. Zmian ustawy dokonana ustawą

z dnia 7 lipca 2023 r. umożliwiła niekontrolowaną budowę tego rodzaju instalacji, co również godzi w prawa gminy do ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.

- zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o ustaleniu warunków zabudowy wydaje się po uzgodnieniu z organami wymienionymi w tym przepisie. Literalne brzmienie tego przepisu może prowadzić do wniosku, że organ, który ma uzgodnić decyzję winien jest otrzymać jej projekt od organu prowadzącego postępowanie. Jednocześnie jednak zgodnie z art. 53 ust. 5 ww. ustawy uzgodnień, o których mowa w ust. 4 tejże ustawy, dokonuje się w trybie art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego. Jak wynika z treści art 106 § 1 k.p.a. jeżeli przepis prawa uzależnia wydanie decyzji od zajęcia stanowiska przez inny organ (wyrażenia opinii lub zgody albo wyrażenia stanowiska w innej formie), decyzję wydaje się po zajęciu stanowiska przez ten organ. Brzmienie tego przepisu wskazuje na konieczność uzyskania uzgodnienia przed sporządzeniem projektu decyzji. Prowadzi to do sytuacji, w której organ prowadzący postępowanie w sprawie ustalenia warunków zabudowy do części organów przesyła wraz z prośbą o uzgodnienie wnioski inwestora, a do innych organów przesyła projekt decyzji. Taka dychotomia w stosowaniu ww. przepisów wynika z użycia w art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zwrotu „decyzje wydanie się po uzgodnieniu”. Prowadzi to do absurdalnych sytuacji, w których organ prowadzący postępowania główne sporządza np. projekt decyzji o ustaleniu warunków zabudowy zostawiając wolne miejsce na warunki nałożone przez organ uzgadniający. Jednakże organ uzgadniający odmawia uzgodnienia, przez co organ prowadzący postępowania główne ma obowiązek sporządzić nowy projekt decyzji, tym razem o odmowie ustalenia warunków zabudowy. Działanie takie jest niezrozumiałe dla stron postępowania, a co więcej prowadzi do zbędnego przeciągania postępowania. Pojawia się też praktyka, polegająca na dwukrotnym opiniowaniu tego samego projektu. Za pierwszym razem organ uzgadniający opiniuje projekt decyzji z „pustym miejscem” w którym mają być zawarte warunki przez niego nałożone, po czym przesyła organowi prowadzącemu postępowania główne wskazówki, co do treści decyzji. Następnie opiniuje pełną treść decyzji, tj. zawierającą także warunki przez niego nałożone. Ta praktykę, która jak widać jest skomplikowana nawet w przypadku konieczności dokonania uzgodnienia z jednym organem staje się niezmiernie uciążliwa w przypadku konieczności uzgadniania z wieloma organami. Zauważyć też należy, że wątpliwości interpretacyjne pogłębia niestabilne orzecznictwo. Najbardziej skrajne stanowisko zaprezentowano w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 27 sierpnia 2008 r. sygn. akt IV SA/Wa 888/08 w którym stwierdzono, że „nie ma więc wątpliwości co do tego, że organ prowadzący postępowanie główne przesyła do uzgodnienia zarówno projekt decyzji ustalający warunki zabudowy jak i projekt odmawiający ustalenia warunków zabudowy”. Jak zatem wynika z powyższego nieprecyzyjność zapisu w art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym prowadzi do kuriozalnych interpretacji i jest przyczyną chaosu w orzecznictwie. Na marginesie wskazać należy, że ten sam sąd w wyroku wydanym rok wcześniej stwierdził, że „projekt decyzji odmawiającej ustalenia warunków zabudowy nie powinien być przesyłany do uzgodnienia (patrz: wyrok WSA w Warszawie z dnia 5 czerwca 2007 r. sygn. akt IV SA/Wa 810/07). Rozwiązaniem tego problemu było jednoznaczne wskazanie w art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, że projekt decyzji może zostać sporządzony dopiero po dokonaniu uzgodnień z innymi organami. Dzięki temu postępowanie w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego lub ustalenia warunków zabudowy znacznie się uprości, przez co działania organów staną się bardziej

zrozumiałe dla stron postępowania. Istotnym jest także to, że taka zmiana przepisu wpłynie na skrócenie czasu trwania postępowania.

- zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o ustaleniu warunków zabudowy wydaje się po uzgodnieniu z organami wymienionymi w tym przepisie. Kolejnym problemem związanym z ww. przepisem jest pozycja organów prowadzących postępowanie uzgodnieniowe w sytuacji, gdy jest zarządcą lub właścicielem nieruchomości graniczącej z teren inwestycji. Taka sytuacja w szczególności dotyczy zarządców dróg publicznych. Ów organ można również uznawać za stronę w rozumieniu art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego, co oznacza, że mógłby wnosić np. odwołania od decyzji, która uprzednio uzgodnił.

3) Wątpliwości interpretacyjne pojawiające się przy stosowaniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali

Zgodnie z art. 2 ust. 2 tejże ustawy samodzielnym lokalem mieszkalnym, w rozumieniu ustawy, jest wydzielona trwałąmi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczonych na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokajaniu ich potrzeb mieszkaniowych. Przepis ten stosuje się odpowiednio również do samodzielnych lokali wykorzystywanych zgodnie z przeznaczeniem na cele inne niż mieszkalne. Spełnienie wymagań, o których mowa w w/w przepisie stwierdza starosta w formie zaświadczenia (art. 2 ust. 3 w/w ustawy). Problemy stwarza pojęcie „trwałej ściany”, które nie jest zdefiniowane. Przy jednoczesnym wykluczeniu możliwości uwzględniania w przypadku przedmiotowych zaświadczeń przepisów prawa budowlanego pojawia się problem czy trwałość ściany należy rozpatrywać mając na uwadze materiałem, z którego ścianę wykonano, jej grubość, jej solidność, czy też możliwość szybkiego demontażu lub przestawienia owej ściany. Z przepisu powyższego nie wynika kto może występować o takie zaświadczenie. Orzecznictwo przyjmuje, że uprawnienie to posiada właściciel lokalu. Spory pojawiają się w momencie wystąpienia o wydanie zaświadczenia przez najemcę lokalu lub wspólnotę mieszkaniową. Zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie sądów administracyjnych można znaleźć rozbieżne stanowiska w tej materii.

Kolejny problem interpretacyjny powstał na gruncie art. 2 ust. 1b ustawy o własności lokali (u.w.l.). Zgodnie z art. 2 ust. 1a u.w.l. ustanowienie odrębnej własności samodzielnego lokalu następuje zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo treścią decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu albo uchwałą o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej oraz zgodnie z pozwoleniem na budowę albo skutecznie dokonany zgłoszeniem i zgodnie z pozwoleniem na użytkowanie albo skutecznie dokonany zawiadomieniem o zakończeniu budowy. Jednakże, zgodnie z art 2 ust. 1b tejże ustawy przepisu ust. 1a nie stosuje się do budynków istniejących przed dniem 1 stycznia 1995 r. lub wybudowanych na podstawie pozwolenia na budowę wydanego przed tą datą. Nie jest jasne czy przepis ten ma zastosowanie do lokali istniejących przed 1 stycznia 1995 r. czy też istotnym jest wyłącznie, kiedy wybudowany został budynek, zaś data wydzielenia samodzielnego lokalu w takim budynku jest irrelevantna. Językowe brzmienie przepisu wskazuje, że reguluje on sytuację, w których budynek powstał przed 1995 r. Jednocześnie, mając na uwadze art. 2 ust. 1a u.w.l. należy przyjąć, że w przypadku przebudowy budynku poprzedzonej pozwoleniem na budowę albo skutecznie dokonany zgłoszeniem kluczowa będzie data przebudowy, a nie data budowy budynku. W przypadku takiej wykładni w budynkach powstałych przed 1995 r. inaczej będą traktowane lokale wydzielone po tej dacie w

wyniku prac budowlanych wymagających pozwolenia na budowę lub zgłoszenia, a inaczej w wyniku prac budowlanych nie wymagających lub nie poprzedzonych takimi działaniami prawnymi. Ta wykładnie prowadzi do wniosku, iż w budynku powstałym po 1995 r. ilość lokali mieszkalnych nie mogłaby być dowolnie zmieniana przez właściciela, zaś w budynkach powstałych przed 1995 r. takiego ograniczenia by nie było. Stosując natomiast wykładnię celowościową można dojść do wniosku, że ustawodawca nie zamierzał w ten sposób umożliwić inwestorom pomijanie aktualnych wymogów. Oznacza to, że lokal powinien być wyodrębniony przed tą datą, zaś art. 2 ust. 1b może być podstawą wydania przez organ zaświadczenia, jeżeli możliwe okazuje się wykazanie za pomocą dostępnej dokumentacji historycznej wszelkich ewentualnych zmian w podziale lokali budynku w taki sposób, aby stan z daty składania wniosku o wydanie zaświadczenia pokrywał się z dokumentacją sporządzoną przed 1 stycznia 1995 r., bez wymagania tym samym spełnienia warunków określonych w ust. 1a (vide wyroki Wojewódzkich Sądów Administracyjnych: w Krakowie z 1 sierpnia 2019 r., sygn. akt II SA/Kr 601/19, oraz z dnia 7 kwietnia 2022 r. sygn. akt II SA/Kr 276/22, w Warszawie z 6 września 2023 r., sygn. akt VII SA/Wa 1369/23, w Gliwicach z dnia 20 grudnia 2023 r. sygn. akt II SA/Gl 510/23 - dostępne w CBOSA oraz H. Izdebski [red.] - Własność lokali, Komentarz, publ. System informacji Prawnej Lex).

6. Zespół ds. nieruchomości z szeroko rozumianej problematyki związanej z nieruchomościami rozpatruje sprawy z zakresu:

- 1) udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego dróg publicznych,
- 2) wymierzania kar za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych bez zezwolenia zarządcy drogi, z przekroczeniem terminu zajęcia określonego w zezwoleniu, o powierzchni większej niż określona w zezwoleniu,
- 3) nakładania obowiązku przywrócenia pasa drogowego dróg publicznych do stanu poprzedniego,
- 4) ustalanie warunków zajęcia pasa drogowego, warunków jego przywrócenia do stanu poprzedniego, a także wysokości opłaty w związku z awarią urządzenia obcego znajdującego się w pasie drogowym,
- 5) udzielania zezwoleń na lokalizowanie w pasie drogowym dróg publicznych urządzeń obcych oraz reklam,
- 6) wydawania zaświadczeń w przedmiocie prowadzonych postępowań dotyczących nieruchomości,
- 7) podziałów nieruchomości,
- 8) rozgraniczeń nieruchomości i kosztów postępowania rozgraniczeniowego,
- 9) przekształceń w prawo własności prawa użytkowania wieczystego gruntu,
- 10) sprostowania błędów pisarskich, rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek w aktach własności ziemi wydawanych na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. 1971.27.250),
- 11) stwierdzania na podstawie art. 200 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami nabycia, z mocy prawa użytkowania wieczystego gruntów oraz własności budynków, innych urządzeń i lokali przez państwowe i komunalne osoby prawne oraz Bank Gospodarki Żywnościowej, które posiadały w dniu 5 grudnia 1990 r. grunty w zarządzie,

- 12) stwierdzenia nabycia prawa użytkowania nieruchomości zajmowanej przez rodzinny ogród działkowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych,
- 13) ustalenia dodatkowej opłaty rocznej z tytułu niezagospodarowania w terminie nieruchomości pozostającej w użytkowaniu wieczystym,
- 14) wydawania na podstawie ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2023 r. poz. 904) postanowień ws. zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności oraz decyzji ustalających wysokość lub okres wnoszenia rocznej opłaty przekształceniowej,
- 15) wydawanie decyzji ws. przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz. U. z 2019 r. poz. 1314)
- 16) ustanawiania trwałego zarządu w trybie art. 43 i n. ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 17) aktualizacja i ustalenie opłat i stawek procentowych z tytułu trwałego zarządu w trybie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 18) przyznania własności w trybie art. 118 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- 19) przeniesienia własności działki i ustanowienie służebności w trybie art. 6 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym,
- 20) stwierdzenia nabycia przez Skarb Państwa własności nieruchomości albo użytkowania wieczystego w trybie art. 9 ust. 2i ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym,
- 21) egzekucji obowiązków w sprawach ww.

Najważniejsze problemy jakie napotkano w działalności orzeczniczej są związane:

- z rozbieżnością w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawach stwierdzenia nabycia prawa użytkowania przez stowarzyszenie ogrodowe prowadzące rodzinny ogród działkowy w sytuacji wcześniejszego oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste;
- z problematyką zmiany decyzji w sprawie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego powodowanej zmianą uchwał ustalających stawki opłat za zajęcie pasa drogowego;
- zwiększoną liczbą spraw rozpatrywanych w trybach nadzwyczajnych;
- rozbieżnością w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych dotyczącym podziałów nieruchomości;
- ze stosowaniem art. 127 § 1a k.p.a. w odniesieniu do decyzji organów I instancji zawierających klauzule dodatkowe – warunki,
- z nieprawidłowo ustalonym stanem faktycznym przez organ I instancji w zakresie dotyczącym przesłanek nałożenia na dany podmiot kary za zajęcie pasa drogowego - a przez to w wypadku ponownego rozpatrywania przez Kolegium pojawiają się trudności dowodowe związane z ustaleniem stanu faktycznego z uwagi na zakończenie jego zajęcia przez sprawcę. Kolegium jako organ odwoławczy rozstrzygający sprawę po raz drugi prowadzi postępowanie, gdy dany pas drogowy nie jest już zajęty.

7. Zespół ds. komunikacji i działalności gospodarczej rozpatruje z problematyki komunikacji, zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, działalności gospodarczej sprawy z zakresu:

- 1) nadzoru nad przyznawaniem uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych,
- 2) nadzoru nad wykonywaniem uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych (w szczególności cofnięcia uprawnień do prowadzenia pojazdów, skierowania kierowców na badania lekarskie, psychologiczne, kontrolne sprawdzenie kwalifikacji);
- 3) dokumentów dotyczących prowadzenia pojazdów mechanicznych (w szczególności zatrzymania prawa jazdy, wydania i wymiany dokumentu);
- 4) unieważnienia egzaminów na prawo jazdy,
- 5) skreślenia instruktora prawa jazdy z ewidencji instruktorów;
- 6) kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym w zakresie nakładania na byłych właścicieli pojazdów obowiązku zapłaty kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałych od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania;
- 7) ulg w spłacie zobowiązań publicznoprawnych dotyczących kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
- 8) egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym dotyczących rozpatrywanych spraw;
- 9) wynagrodzenia za dozór i przechowywanie pojazdu usuniętego z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
- 10) rejestracji pojazdów;
- 11) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezawiadomienia w terminie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu, niezarejestrowania w terminie pojazdu sprowadzonego z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- 12) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezwrócenia w terminie blankietów profesjonalnych dowodów rejestracyjnych, profesjonalnych dowodów rejestracyjnych oraz profesjonalnych tablic (tablicy) rejestracyjnych;
- 13) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niewypełnienia obowiązków określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-6 oraz ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 756 z późn. zm.);
- 14) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu naruszenia obowiązku prowadzenia wykazu pojazdów używanych w ruchu drogowym z wykorzystaniem profesjonalnego dowodu rejestracyjnego i zalegalizowanych profesjonalnych tablic rejestracyjnych w systemie teleinformatycznym obsługującym centralną ewidencję pojazdów;
- 15) sprawy licencji i zezwoleń na wykonywanie transportu drogowego w zakresie przewozu osób, w tym nakładania kar administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;
- 16) wygaszenia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 17) cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 18) nadzoru nad agencjami zatrudnienia na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 19) cofnięcia uprawnień diagnosty;
- 20) nadzoru nad prowadzeniem ośrodków szkolenia kierowców;

21) orzekania o utracie dobrej reputacji w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;

Z ww. spraw największą liczbę stanowią sprawy dotyczące nakładania administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezawiadomienia w terminie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu oraz niezarejestrowania w terminie pojazdu sprowadzonego z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (ok. 63%). Liczba spraw z tej kategorii w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o ok. 42%. Zauważalny jest stały wzrost spraw z tej kategorii. Liczba spraw wyglądała w poprzednich latach następująco: w 2020r. – 91 spraw, w 2021r. – 343 sprawy, 2022r. – 1185 spraw, 2023r. – 1680 sprawy. Rozstrzyganie ww. spraw napotyka na trudności wynikające z rozbieżnej wykładni przepisów prawa regulujących tę materię spraw oraz administracyjnych kar pieniężnych, a także z uwagi na brak ukształtowanej linii orzecniczej, co ma szczególne znaczenie z powodu konieczności uznaniowego ustalania wysokości nakładanych kar. Konieczne jest także przy rozpatrywaniu tych spraw rozważanie zastosowania instytucji odstąpienia od nałożenia kary. Trudności i wątpliwości wiążą się także ze stosowaniem na gruncie ww. spraw regulacji art. 15^{zzzzzn}2 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 842 z późn. zm.).

Spośród rozstrzyganych w Zespole spraw do szczególnie trudnych i wymagających zwiększonego czasu na załatwienie z uwagi na skomplikowany stan faktyczny i prawny oraz wątpliwości orzecnicze wynikające z rozbieżnego orzecznictwa sądowno-administracyjnego zaliczyć należy sprawy dotyczące: rejestracji pojazdów; kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym; wykreślenia agencji zatrudnienia z rejestru agencji zatrudnienia; unieważnienia egzaminów na prawo jazdy; cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych; cofnięcia uprawnień diagnosty.

8. Z problematyki dostęp do informacji publicznej:

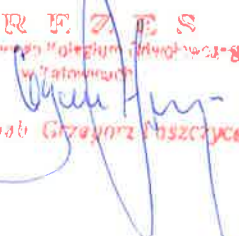
W 2023 r. przepisy dotyczące dostępu do informacji publicznej, w stosunku do roku ubiegłego, nie uległy zmianie - co służy wzrostowi pewności orzecniczej zważywszy obudowanie tego procesu utrwalanymi liniami orzecznictwa sądów administracyjnych. Działalność orzecznicza SKO w przedmiocie dostępu do informacji publicznej, od lat przebiega dwutorowo. Z jednej strony Kolegium Odwoławcze pełniło rolę organu wyższego stopnia, z drugiej strony, Prezes Kolegium było podmiotem do którego, jako dysponenta informacji występowano z wnioskami o udostępnienie informacji publicznej. W postępowaniach odwoławczych, dotyczących odmowy dostępu do informacji publicznej, kwestią najistotniejszą było definiowanie informacji publicznej, jako przetworzonej oraz ewentualnie ocena czy po stronie wnioskodawcy istnieje szczególnie istotny interes publiczny aby taką informację udostępnić. Nadto odmowy dostępu do informacji publicznej, przez organy pierwszej instancji opierały się o tajemnice ustawowo chronione oraz tajemnice przedsiębiorcy i ochronę prywatności osób fizycznych. Znaczna część decyzji organów pierwszych instancji, od których wniesiono odwołanie, została przez Zespół orzecznicy SKO uchylona do ponownego rozpatrzenia, z podkreśleniem, że dysponent informacji nadużywają kwalifikacji żądanej informacji jako przetworzonej, bez szczegółowego wykazania na czym to przetworzenie miałyby polegać, bez wskazania zakresu dokumentów wymagających ewentualnych analiz ich treści. Z drugiej strony należy wskazać, że wnioski o udostępnienie informacji publicznej, coraz

częściej są wielowątkowe (złożone) i dotyczą coraz liczniejszych kopii dokumentów. Procedura dostępu do informacji publicznej, w coraz liczniejszych przypadkach nadużywana jest do intencjonalnego utrudniania funkcjonowania dysponentów informacji i zmuszania ich do coraz większego zaangażowania w postępowania dotyczące udostępniania coraz to kolejnych dokumentów, udzielania wyjaśnień, itp. Powyższe okoliczności prowadzą do tego, że coraz liczniej (w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego) tworzone są specjalistyczne stanowiska lub większe jednostki dedykowane procedurze dostępu do informacji publicznej. W okresie sprawozdawczym prowadzono także postępowania związane z wnioskami kierowanymi do niego jako dysponenta informacji publicznych. Najczęściej wnioski te (jak w latach ubiegłych) dotyczyły udostępnienia określonych decyzji administracyjnych lub postanowień tego organu, ale także znajdowały się wnioski zawierające żądania udostępnienia informacji związanych bieżącym funkcjonowaniem (zamówienia publiczne, wynagrodzenia, sprawozdawczość, itp.). Ubiegły rok był kolejnym w którym nasilone były kierowania do SKO w Katowicach w trybie dostępu do informacji publicznej (przede wszystkim przez kancelarie prawne), wniosków mających ułatwić wnioskodawcy ustalenie stanów prawnych określonych nieruchomości (zwłaszcza na obszarach inwestycyjnych), poprzez próbę pozyskania informacji czy w przeszłości w tym organie były prowadzone określone czynności orzecznicze związane z tymi nieruchomościami i jaki był ewentualnie ich rezultat. Specyfika postępowania związanego z udostępnianiem informacji publicznej polegająca na stosunkowo krótkim terminie załatwienia sprawy (do 14 dni), co w połączeniu z koniecznością analizy obszernej treści dokumentów chronionych przez organ pierwszej instancji (dokumentacja finansowa, techniczna, umowy, itp.), wymaga szczególnej koncentracji czynności. Nadto zważywszy na odformalizowany sposób składania wniosków o udostępnienie informacji publicznej, nadal częstym zjawiskiem było to, że odwołania składane były z brakami formalnymi (np. bez podpisu osoby wnoszącej odwołanie, bez pełnomocnictwa, itp.), co wymagało od Kolegium przed merytorycznym badaniem sprawy (odwołania) podejmowania dodatkowych czasochłonnych, czynności wstępnych.

9. Z problematyki spraw ogólnych:

Poza sprawami związanymi z dofinansowaniem kosztów kształcenia młodocianych pracowników, ochroną zwierząt, dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, świadczeń określonych w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, stypendiów dla uzdolnionych dzieci i młodzieży, stypendiów dla twórców kultury, czy też stypendiów sportowych rozpatrywano także wszelkie sprawy nietypowe i pojedyncze, których nie można przypisać do pozostałych zespołów orzeczniczych SKO w Katowicach (np. umorzenie należności za pobyt w izbie wytrzeźwień, odwołania od „decyzji” o przydziale lokali mieszkaniowych, odmowa wydania zaświadczenia, nałożenia grzywny na świadka, itp.). Część spraw związanych z orzekaniem w zakresie „Spraw ogólnych” wymaga ich rozpatrzenia w krótszych niż ogólnie przyjęte terminach (np. 7 dni – odebranie zwierzęcia) lub wymagało skoncentrowanych czynności celem szybkiego załatwienia spraw, szczególnie w tematyce związanej z pomocą osobom niepełnosprawnym lub zwrotu świadczeń covidowych przez pracodawców, którzy pobrali je wcześniej nienależnie.

P R E Z E S
Samorządowego Kolegium Orzeczniczego
w Katowicach

prof. dr hab. Grzegorz Paszczyński